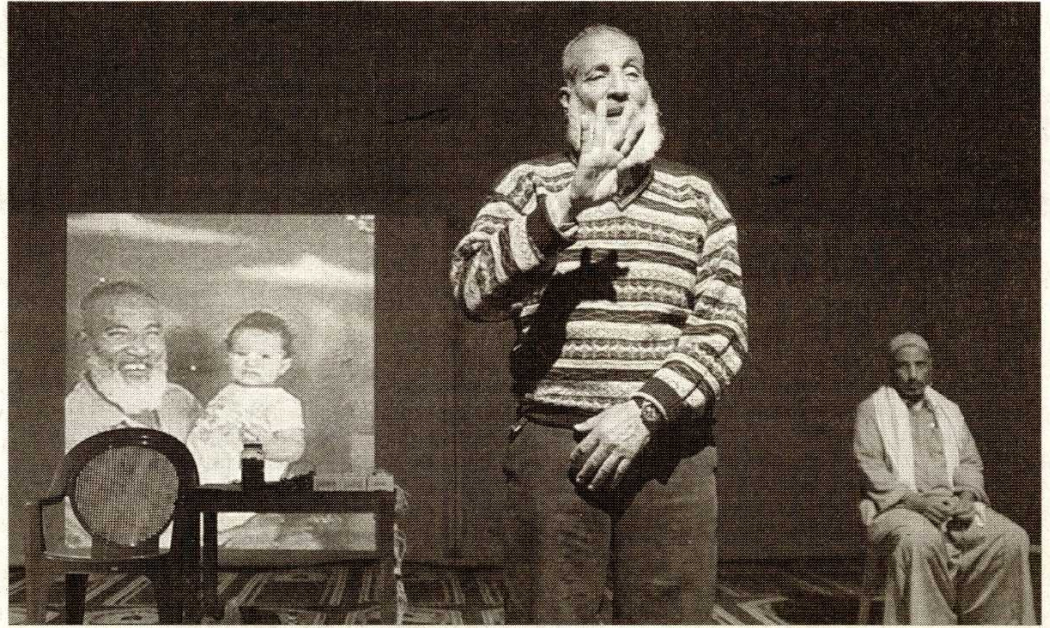

Belgesel
tiyatro
topluluğu
Rimini
Protokoll,
'Radyo
Müezzin' ile
bugün ve
yarın Haliç
Kongre
Merkezi'nde

Tiyatro birleştirir

MELTEM YILMAZ

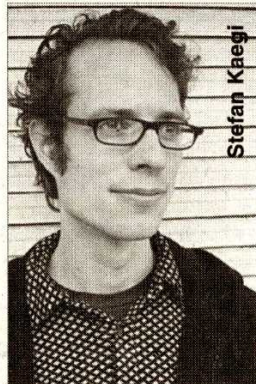
Almanya'nın önde gelen belgesel tiyatro topluluğu Rimini Protokoll, bu yıl 6.'sı düzenlenen "iDANS Uluslararası Dans ve Peformans Festivali" kapsamında Türkiye'de... Topluluğun, günlerdir İstanbul sokaklarının billboardlarını süsleyen, birçoklarının bakıp da anlam veremediği "Radyo Müezzin" adlı oyunu ise, bugün ve yarın Haliç Kongre Merkezi'nde.

Oyunun yönetmeni Stefan Kaegi'yle söyleşiye geçmeden önce, "Radyo Müezzin ne ola ki" sorusunu aklından geçirenler için kısaca anlattım.

Gösterinin çıkış noktasını, Hüsnü Mübarek döneminde Mısırlı devlet yetkililerinin ezanın tek bir merkezden okunarak radyo aracılığıyla canlı olarak yayımlanmasını öngören planı oluşturuyor. Merkezleşme ve teksesleştirme süreçleriyle ilgili Türkiye'de de tartışılan konuları gündeme getiren oyunda "sesi kısılmak istenen" gerçek müezzinler rol alıyor. Bu arada Arap Baharı ve Mısır'daki son gelişmeler de oyuna yansıyor. Gerisini yönetmenden dinliyoruz.

- Berlinli bir belgesel tiyatro topluluğu olarak, size uzak bir coğrafyada gerçekleşen bir olayla neden ilgilenme ihtiyacı hissettiniz?

► "Gazete sayfalarında ya da televizyonda gördüğümüz çatışma bölgelerindeki insanlarla ya da tükettiklerimizi fabrikalarda üreticilerle hemen hiç karşılaşmıyoruz. Tiyatro alanında üretim yapan birçok kişi, tiyatroyu insanları bir araya getirmek için bir imkân olarak görüyor."

Stefan Kaegi

Öncelikle, Berlin'de, nüfusun yarısının Türkiyeli ve Müslümanlardan oluştuğu Kreuzberg Mahallesi'nde oturuyorum. Birkaç yıl önce gazetede Kahire'de ezanın merkezleştirileceği yönündeki haberleri okuduğumda, dini bir ritüelin yerine teknik bir yöntem koyma kararı beni etkiledi ve seslerini kaybeden insanlara ne olacağı sorusu kafamı meşgul etmeye başladı. Bu oyun, Kahire'yi farklı insanlar aracılığıyla anlatmama olanak veriyor. Bu da Avrupalılara, Ortadoğu hakkında her zaman Batı televizyonunda görmeye alışık oldukları terörist imajından daha karmaşık bir manzara sunuyor.

- Oyunun bugüne kadar aldığı tepkiler arasında en fazla dikkatinizi çeken ne oldu?

Avrupa'daki seyircileri en çok çarpan düşüncenin şu olduğunu düşünüyorum: Bu insanlar günlerinin çoğunu bir caminin içinde geçiriyorlar, ama yine de hepimiz gibi günlük derterleri var: Aldıkları maaşlar

yetersiz, trafik keşmekeşinde yaşıyorlar ve teknoloji sayesinde işlerinden olacaklar.

- "Radyo Müezzin" çoğunluğu Müslüman bir ülkede sahnelendiğinde nasıl karşılandı?

Mısır'da sahnelendiğinde Mübarek yönetimi tarafından o kadar şüpheyle karşılandı ki, tam anlamıyla kamuya açık bir şekilde sahneye koyamadık ve sadece iki kültür merkezinde gösterim yaptık. Ardından Bosna'da sahneye çıktık ve gördük ki Bosnalılar oyundaki ince mizahı Almanyalı seyircilerden çok daha iyi algıladı; festivalde eleştirmenlerin verdiği ödülü kazandık. Oyunun Türkiye'de nasıl karşılanacağını merak ediyorum.

- Sanatın birçok dalında Batı'nın Doğu'ya olan ilgisi artık hepimiz için son derece normal. Ancak tiyatro, bu anlamda hangi aşamada?

Dünyanın öte tarafında yaşayan ve bambaşka kültürlerle sahip olan insanlara ekonomik olarak bağımlı kılındığımız küreselleşmiş bir dünyada yaşıyoruz. Ama gazetelerde okuduğumuz ya da televizyonda izlediğimiz çatışma bölgelerindeki insanlarla ya da tükettiklerimizi fabrikalarda üreticilerle hemen hiç karşılaşmıyoruz. Tiyatro alanında üretim yapan birçok kişi, tiyatroyu insanları bir araya getirmek için bir imkân olarak görüyor.

- Rimini Protokoll'un son dönemde kafaya taktığı konular nedir?

Şu anda GPS navigatörlerindeki bilgisayar sesleriyle ilgili araştırma yapıyorum. Amaç şehri bir sahne gibi kullanarak farklı şehirler arasında sesli bir tur geliştirmek. Ayrıca küresel silah kaçakçılığıyla ilgili bir proje üzerinde çalışıyoruz.